

Proiect finanțat de:

Proiect finanțat de:

© Editura EIKON

București, Str. Smochinului nr. 8, sector 1,
cod poștal 031310, România

Difuzare / distribuție carte: tel/fax: 021 348 14 74

mobil: 0733 131 145, 0728 084 802

e-mail: difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: tel: 021 348 14 74

mobil: 0728 084 802, 0733 131 145

e-mail: contact@edituraeikon.ro

web: www.edituraeikon.ro

**Editura Eikon este acreditată de Consiliul Național
al Cercetării Științifice din România (CNCS)**

Descrierea CIP este disponibilă la Biblioteca Națională a României

ISBN: 978-606-711-435-5

Editor: Valentin Ajder

Gheorghe Grigurcu

ÎNTRÉ POETI

SUMAR

Între umilință și insurgență (Constantin Abăluță)	5
Paradisul lucrurilor umile (Constantin Abăluță)	9
Un manifest (Adrian Alui Gheorghe)	16
Un parodist (Constantin Ardeleanu)	18
Un psalmist (Paul Aretzu)	21
Un poet religios (Paul Aretzu)	27
Către absența absolută (Atilla F. Balász)	30
O nișă proprie (Mircea Bârsilă)	32
În spatele celebrității (Ana Blandiana)	35
Inadaptabilul Emil Brumaru	42
Poezia lui Leo Butnaru	49
Un fiu al Basarabiei (Ion Buzdugan)	52
Sub zodia „neträirilor” (Constanța Buzea)	54
Relația între mic și mare (Constanța Buzea)	60
Un complex adolescentin (Silvia Caloianu)	65
Aventura inadaptării (Gabriel Chifu)	68
Unitate în pluralitate (Gabriel Chifu)	70
Între evaziune și reîntoarcere (Grigore Chiper)	73
Roadele vitalității (Teo Chiriac)	76
Un soi de damnat (Ionel Ciupureanu)	79
Un absolut al ființei (Nicolae Coande)	81
O partidă de șah cu imposibilul (Nicolae Coande)	85
Poezia existenței (Ion Cocora)	87
Lupta cu materia (Ilie Constantin)	90
O natură clasică (Ilie Constantin)	92
Aidoma unui submarin (Ilie Constantin)	95
O partitură a solitudinii (Ion Cristofor)	99
Un retractil (Dimitrie Crudu)	101
„Întoarcerea” unui poet (Dan Culcer)	104
O poetă de interior (Margareta Curtescu)	107

O restituie emoționantă (George Dan)	110
Buba Îngerului (Vasile Dan)	113
Un Stan Pățitul liric (Ion Davideanu)	117
Adio, prietene Ion Davideanu!	122
Rolul imaginarului (Virgil Diaconu)	126
O fiică a focului (Simona-Grazia Dima)	128
Detestabila provincie (Ioana Dinulescu)	131
Nostalgia unității primordiale (Gellu Dorian)	134
Vîrsta edenică (George Drăghescu)	138
Poezia solitudinii (Marian Drăghici)	141
Dureroasa caligrafie (Şerban Foară)	144
Ironie patetică (Şerban Foară)	151
Invers decât Dorian Gray (Kocsis Francisko)	157
Misticismul cuvântului (Angela Furtună)	160
O strălucire europeană (Emilian Galaicu-Păun)	162
Octo-Genaru (Ovidiu Genaru)	165
Expresionism & avangardă (Liviu Georgescu)	168
Într-o interfață (Remus Valeriu Giorgioni)	174
Alături de Parsifal (Magda Grigore)	177
Un „centru al lumii” (Ion Horea)	179
„În asfințit” (Ion Horea)	182
Nostalgia concretului (Letiția Ilea)	185
Un avatar romantic (Miron Kiropol)	188
Poetul față cu mitul (Miron Kiropol)	195
Stihia Miron Kiropol	200
Labiș în actualitate	203
Donjuanism liric (Nicolae Leahu)	215
Un senior al poeziei noastre (Alexandru Lungu)	218
O poetă din Israel (Riri Sylvia Manor)	223
Virgil Mazilescu reeditat	226
Omagiu Ilenei Mălăncioiu	229
Un discurs revendicativ (Clara Mărgineanu)	233
Un poet naivist (Ion Mărgineanu)	235
Patria în variante (Ion Mărgineanu, Vasile Tărățeanu, Ion Radu Văcărescu)	238
O ipostază a iluziei (Ştefan Melancu)	244

Analiză lirică (Ioan Moldovan)	247
O fenomenologie a alcoolului (Ion Mureșan)	253
Într-o nouă variantă (Vasile Muste)	255
Un culoar propriu (Lucia Negoită)	258
Un neoromantic (Olimpiu Nușfelean)	260
Ioanichie Olteanu, poetul	263
Apoteoza negrului (Aurel Pantea)	267
O criză a transcendenței (Aurel Pantea)	273
Sensul demoniac (Aurel Pantea)	275
Apologia bărbatului (Monica Petriche)	278
Un scriitor uitat (Ion Pena)	281
„Sarea din lacrima umanității” (Mircea Petean)	283
Procesarea lirică (Alexandru Petria)	287
Între Carte și Natură (Ion Pop)	290
Poet pur și simplu (Ion Pop)	293
Exerciții de feminitate (Radmila Popovici)	295
O spătă de avangardă (Nicolae Prelipceanu)	298
Împăcarea cu sine (Vasile Proca)	301
O deosebită surpriză (Viorica Răduță)	303
O afectivitate aspră (Viorica Răduță)	306
Echivalențe enigmatice (Sebastian Reichmann)	309
Confruntarea cu provincia (Lucian Scurtu)	312
Un eros îvolburat (Alexandru Sfărlea)	315
O poezie a privirii (Cassian Maria Spiridon)	317
Un cerc fatidic (Mircea Stâncel)	320
Realul fictiv (Liviu Ioan Stoiciu)	322
Demonia rustică (Liviu Ioan Stoiciu)	329
Între poezie și real (Arcadie Suceveanu)	334
Un motan poetic (Eugen Suciu)	338
Un nou <i>mal du siècle</i> (Robert Ţerban)	340
O discreție indiscretă (Traian Ștef)	343
O poezie a contrariilor (Victor Știr)	346
Harul hazului (Efir Tarlapan)	348
Victorița (Victoria Ana Tăușan)	351
Lirism visceralizat (Nicolae Tzone)	354
Un înger rebel (Nicolae Tzone)	359

Profil de poet (Radu Ulmeanu)	361
Un spirit pasional (Radu Ulmeanu)	365
Un poet maramureșean (Echim Vancea)	368
O carte ultimă? (Lucian Vasilescu)	371
O stare specială (Paul Vinicius)	374
O carte tulburătoare (Ion Zubașcu)	377

Între umilință și insurgență

Nimic şocant, nimic teatral în poezia lui Constantin Abăluţă ce dă impresia unui rîu care se scurge lent, a unei adieri de văzduh constante. Poetul mizează pe normalitatea banalului, a cotidianului repetitiv, în răspăr cu insolitul, forţîndu-l însă a-şi dezvăluî resursele disimulate, misterul irezolvabil. Stors de sevele sale ascunse, anodinul devine neliniștilor, însuflețit de-o tensiune cu atît mai impresionantă cu cît păarea absentă în mediul existenței șterse, resignate. Precum în pictura metafizică a unui Giorgio de Chirico, imaginea nudă, monotonă transmite o adîncime absconsă, formele clare, la îndemînă, se arată a fi depozitele unei vieți secrete, greu de captat în formule analitice. Cu cît claritatea formală e mai articulată, cu atît umbra sa e mai irațională, mai tulburătoare. Abăluţă surprinde angoasa lucrurilor însesi. În loc de-a transmite el angoasa proprie factorilor de mediu, se lasă invadat de umoarea difuză a acestora: "tăcerea străzilor pe care treci prima oară/ ce pași mici fac prin iarba prietenii/ nimeni n-are timp la-ndemînă/ vîntul urăște evantaiele/ pietre, cum aflați voi răsărîtul?// acum miroș frunza de gutui/ ca o furnică sau ca o albină/ și-adorm ca un nor". Poetul are cultul obiectelor tratate precum niște zeități *sui generis*. E un misticism al entităților minore, lucruri și ființe deopotrivă prin intermediul căror se regenerează o spiritualitate elementară, de început de lume: „e atîta tăcere în acest zid/ de parcă aş trăi o mie de ani/ zilele anoste din creierul meu/ se ascund în sticla ferestrei/ și de acolo încearcă să/ momească trecă-

torii de pe stradă:/ nu să mori e porunca/ ci să agiți sîngere în paharul mării/ ca o meduză dictator peste rechini". Încercînd regretul individuației ("nedreptatea de-a fi tu însuți"), autorul **Singurătății ciclopului** se dorește transformat în materie anorganică, pentru a putea intra astfel în fluxul ingenuu al realului: "vreau să fiu perete/ să prind lumina și s-o dau mai departe/ fereastra ca o căptușeală/ să-mi țină de urît în zilele orbitoare ale verii/ becului care se uită țintă la mine/ să-i spun că oricînd o rugăciune îi poate stinge lumina/ întocmai cum vîntul/ înnegrește frunzele palmierilor într-o singură noapte".

Posedînd acest alibi similibacovian al înregistrării fidele a unei lumi familiare, Constantin Abăluță operează însă în economia ei realistă modificări cu caracter vizionar. Tablouri statice, umile, incompatibile cu surpriza săt animate de curenți cu iz suprarealist, de natură a le modifica radical. Apatia de grefier modest face loc unei perceptii febrile a unor imposibilități, verosimilul atât de dezarmant e invadat de valul neverosimilului. Cauzalitățile apar suspendate în favoarea unor relații fortuite, ca și cum s-ar putea efectua revizuirea în planul Genezei: "cineva e atât de departe/ încît rîurile cad în prăpastie/ și-i multă vreme secetă pe cîmp". Sau: "privesc telefonul cum stă pe măsuță/ și am conștiința cerului mort/ și-a oamenilor în derivă". Cu atât mai multă forță se elansează imaginariul cu cît punctul sau de plecare e dat de gradul zero al notației terne. Spiritul său se încarcă de-o emoție a ființei amortite în condiția sa vegetativă, ce încearcă a se depăși. Compensatoare prozaismului asumat cu pacientă este izbucnirea textului pe piste exotice: "ca peșteri cu stalactite și stalagmite/ tinerețea și moartea nu vor să mai fie rivali/ peștera lui platon va fi scoasă la licitație/ ca ultima relicvă a fugii de adevăr". Ori în direcția acele-

iași fabuloase dilatări ce vizează cosmosul: "stînd în pat și ronțăind covrigei într-o indispoziție trecătoare ca oricare alta/ însuflând cînd și cînd petele de viață din inimăta/ ca un cosmonaut care apelează la aparatul de generat gravitație/ atunci cînd norul de stele se dovedește prea levitaționar". În clipele sale faste, poetul intuiște o relație între microcosmul casnic și macrocosmos, precum un tur de forță al pasivității oblomoviene ce-și aplică o terapie excentrică: "în clipa asta geografia infinitului mi se plimbă pe trup/ toți oamenii pe care i-am cunoscut mi se-nvîrt anonimi prin creier/ săt o pepinieră de fapte de gradul zero/ și-n geamul ferestrei mele amurgul bate pieziș". Deseori însă elanul dezmarginirii face drumul înapoi, se contrage în cristalele ce-l reduc la aspectul fulgurației: "acest complex al golorilor minusculi din existența noastră". Ca și: "în zidul chinezesc se află ascuns un iaz străvechi/ și-atunci cînd plouă acesta se umflă și zidul pare că plînge". Ca și: "erau zile ca felii de piine moale legumite de-un orb". Ca și: "Schimbul de mărci poștale ne legă mai abitir ca un lanț genetic". Astfel retorismul, fie doar și incipient în pasajele de destindere ale discursului, e sacrificat, țintuit în cuiele unor imagini esențiale.

Aparent, versurile lui Constantin Abăluță exprimă o postură de subordonare la lumea dată, o "laudă a lucrurilor", fie și într-o accepție voit devalorizată, într-un registru al derizoriului. E interpretarea ce i s-a dat de cele mai multe ori, chiar dacă era consemnată și prezența unor vectori ai neaderenței precum "monotonia exasperantă", "o mare frustrare", "un sentiment al vidului" etc. Dar e posibil să găsim în materia lor potolit-crepusculară și un simbure de luciferism. O rebeliune pușă în surdină în raport cu sacrul ca generator universal, acea "dublă-violentă" pe care René Girard o consemna la cre-

atorii care ilustrează concomitent tendința mimetică și cea de rivalitate față de divinitate. La Abăluță mimitismul s-ar manifesta în impulsul contopirii cu ambianța care constituie materia primă a creației: "am insignifianta pietrei de pe mal/ pe care călătorii își întind să mânânce". Ori: "frunzișul dens din fereastra mea/ mă cheamă la el/ ar fi un mod de a testa viața în profunzimea ei nătingă". Ori: "chiar azi o literă găsită pe stradă/ literă cioplită pe-o aşchie de lemn/ îmi face viața domoală și surdă ca un strat de nisip". Limita acestui minimalism programatic e anonimatul: "încerc să-mi uit numele/încerc să-mi uit biografia/ e un foarte frumos exercițiu de eliberare/ să știi că numele și biografia ta se-nalță și dispar în neant". Sau, explicit: "anonimatul e meseria mea/ și uzez de ea pînă la capăt". Dar își face loc, fie și la un mod subiacent, și pornirea rivalității cu arhetipul divin, sub înfățișarea unei deziceri de real, a unui sarcasm care dublează elogiu de suprafață. Adesea dezintegrat de existential, aşa cum se dovedește dacă-l citim cu atenție, poetul pune la îndoială Ordinea, ajunge a o mustra cu vehemență: "vo-mi tăcerile altora/ dezamăgesc și înfurii prin inadecvare/ sătintă intotdeauna acolo unde nu-s dorit/ ca un clopot care nu sună atunci cînd e zgîltîit/ în schimb dăngăne lugubru atunci cînd nu-l atinge nimeni". Ochelarii de soare sănt apreciați pentru că atenuază dizarmonia realului: "nimeni nu dă importanță unor ochelari de soare/ ei nu-ti oferă mintuirea nu-s nici mesia nici măcar Gandhi/ ei îți atenuază doar realitatea te ajută să obții/ dorita neutralitate". E rău croită o lume ce, sub suprafete calmante, cuprinde catastrofe: "sătintă și ușă unde poposesc ca lîngă muribunzi/ sătintă arbori care-mi amintesc un încet/ toane de copil/ căruia i s-a furat muzicuța/ și-acum strivește macii de pe câmp/ unul cîte unul". Cîteodată revolta e și a

peisajului care se ruinează insidios: "pe străzile pe care-o apuc se face seară/ casele vechi luminează ca mucegaiul/ plăcuțele cu număr cad de pe toate imobilele". Cu toate că simte-n sine potență unui Demiurg, poetul e dezabuzat, nedispus a purcede la o nouă Geneză care n-ar mai avea adresă: "hei am atîtea toamne în fluierul piciorului/ și atîtea primăveri în pupilă/ pot naște din nou pămîntul/ cu lebede și gorile cu fluturi și rîme/ dar pentru cine să-l nasc/ pentru cine?". Așadar poezia în cauză asociază umilință atît de la vedere cu dispoziția rebelă situată în plan secund, însă avînd un efect de energetică relativizare a celei dintîi.

Ce-am mai putea spune mai nimerit, în încheierea prezentelor rînduri, decît să repetăm o constatare anterioară? Prin creația sa complexă, în care aluvionează numeroase materii morale și expresive, unificate de-o inteligență estetică ce transmută peisajul insignifiantei în condiția unei prezente lirice pline de dramatism, Constantin Abăluță, în pofida bizarelor rezerve ale unor critici, este unul dintre cei mai însemnați poeți pe care îi avem în prezent.

***

Paradisul lucrurilor umile

Poezia lui Constantin Abăluță e, în bună măsură, un Paradis al lucrurilor umile. Semn de timorare, de retractilitate, desigur, din punct de vedere psihologic, dar și de smerenie din punct de vedere religios (căci există în producția în chestiune semnele unei religiozități criptate), încrucișând această lume inanimată pare a se fi retras

grația divină ofensată de imperfecțiunea umană. Margininea, periferia, secundarul, ne încredințează gînditorii creștini, poartă holografic duhul întregului, nu o dată cu o prospetime, cu o intensitate ce nu se mai regăsesc în ostenitele reprezentări centrale. Iar un fenomenolog precum Henri Maldiney e de părere că „prin marginal lucrul comunică nu cu alte lucruri, ci cu temelia lumii.” Pentru Abăluță cultul concretului obiectual e un mod de integrare în cosmos, o consubstanțiere mistică cu principiul acestuia: „să ne menținem la concret/ în felul ploii care udă zidurile/ și le dă alte forme și culori/ mai mult eu singur decât alții/ aşteptind și dînd telefoane/ într-o vesnică trădare a sufletului invincibil totuși/ oprești picătura de apă cu/ degetul/ aşa cum făceau desigur și strămoșii tăi” (**Despre mine însuși aşa cum voi fi după ce voi scrie rîndurile de mai jos**). Scutite de redundanță, de parada aparențelor, lucrurile reprezintă o garanție a existenței autentice și, subsecvent, o consolare a alterărilor pe care aceasta e nevoită a le îndura în zona conveniențelor: „toți sănătuți pe mine că trăiesc/ mă privesc ironic și condescendent/ marea mă vrea cît mai repede o cochilie goală/ văzduhul mă dorește creangă ruptă și totuși/ există undeva/ o piatră îngropată în pămînt/ care mă ține-n viață cu invizibilitatea-i” (**Ibidem**). Evocat parțial, atins într-un punct sau altul, complexul universal se reconstituie datorită „obiectelor de tăcere”, bune conducătoare ale semnificațiilor sale, relee ale totalității care nu pregetă a se juca cu fragmentul, cu detaliul, cu „fărîma” ce-i apartin irevocabil. Creatura care e autorul devine un receptacol al Creației, eliberînd din strînsa rea intimității sale dimensiuni progresive, pînă la o scară planetară: „în cameră e liniște sau nu/ fereastra e deschisă și zgomotele/ orașului au loc în creierul meu/ neliniștea căderii creionului pe podea/ cădere lui nesfîrșită ca-ntr-o prăpastie/ marile culturi de cereale izbucnind în degetele mele atunci cînd bat aceste litere la antedeluvianul meu CONSUL/ diminetile ascunse-n cutele cămășilor/ și-ncercînd de acolo să mă catapulteze-n toate unghiuile planetei” (**Poem refuzat**). Măsurînd fraternal crăpăturile din pereți și dușumele, „aceste rezerve de prietenie rămase/ de la cutremur”, poetul ajunge a crede, printr-un fel de ironie a perceptiei fabuloase, „că între polul nord și polul sud/ lifturi-pirat ne fură respirația” (**Erezia a doua**). Banalul spațiu cotidian se umple aşadar cu datele lumii, prin gestul scriptic încărcat de magice energii transfiguratoare. Sublimă răzbunare a „mediocrițății” ce și-o resimte în încadrarea sa conformist-socială, scriptorul își echivalează eul cu grandoarea anamorfozelor ce le provoacă pentru a se recunoaște în oglinda lor: „iarăși pui indigoul/ iarăși te aşezi la mașina de scris/ și îți aduci aminte de tot ce nu ti s-a întîmplat/ și cu puține semne modifici continentele/ arunci pe plăji pustii halourile tale/ identități nerecunoscute de nimeni” (**Despre mine însuși aşa cum voi fi după ce voi scrie rîndurile de mai jos**). Sau, dimpotrivă, se detașează de sine, se impersonalizează topindu-se în decor: „e de ajuns să dau importanță oricărui lucru/ ca să-mi pară că mă pierd pe mine însuși” (**Ibidem**).

Dar lucrurile comune prefațează o legătură cu fințele comune. E aici o „coborîre evanghelică” cum ar fi spus Berdiaev, spre oamenii simpli, o tentativă mizericordioasă de-a „pactiza” cu semenii, inclusiv cu cei „nerecunoscători” și cu cei „independenti”, care capătă înfățișarea unui program de viață. Are loc un soi de „transă” a comuniunii care sugerează un „centru invizibil” ce o justifică în adîncime. Fie dobîndind aspecte ușor repor-

tericești, fie stimulind dorința de comunicare caritabilă („să trimiți scrisori/ cît mai multe scrisori tuturor”), această năzuință a bardului de-a se contopi moralmente cu masa amintește de tonalitatea umanitaristă a lui Ilarie Voronca, accentuată în faza franceză a acestuia: „stînd la rînd la carne cunoști oamenii cartierului/ necazurile lor îți defilează prin fața privirilor/ te simți ancorat puternic de pămînt/ uși și ferestre se deschid ca într-o transă/ pașii celor care intră sau ies/ indică un centru invizibil/ precum copacii doborîți de meteoritul tungus” (**Requiem**). Aidoma Simonei Weil, care s-a angajat într-o uzină pentru a-și testa în forul interior capacitatea umilinței, C. Abăluță experimentează o disponibilitate totală: „aș pleca oriunde văd cu ochii/ aș vorbi cu lumea pe stradă/ cu fiecare om în parte și cu toți laolaltă/ trebuie să existe ceva care să-mi potolească spasmul” (**Bâtrînul cu glugă**). Nu pregetă a se ghemui, „ca o lămîie stoarsă”, la intrarea cinematografelor spre-a aștepta iluminarea comunicării cu cei mulți și oropsiți, a deambula în ore nocturne pe străzi și a-l rugă pe un sărman să-l asocieze trudei lui: „tu omule ce cari gaz bâtrînă stafie/ în căruțul tău ca un leagăn blestemat,/ ia-mă și pe mine” (**Erezia întii**). Idealul autorului: cel de-a se pierde, de a-și topi înfățișarea, de a-și împinge anonimatul pînă la transparentă invizibilitate: „încă mai pot crea secunde/ de stufoare în fața ghișelor/ cînd funcționara duhnind a ojă își pierde/ privirea în mine ca într-un imobil nelocuit” (**Ibidem**). Dacă Peter Schlemihl, celebrul personaj al lui Chamisso, și-a pierdut umbra, poetul nostru e pe punctul de a-și pierde chipul.

Nu e de mirare, aşadar, împrejurarea că, asumîndu-și condiția unei ființe precare, lovite de ingratitudinea comunității, Abăluță se socotește încadrabil în categoria „omului de prisos”. Adică a unui individ diferențiat în

mod negativ („De ce nu sănătă și eu ca alții”), absent din locurile cele mai firești, revers frapant al prezenței („De ce lipsesc din atîtea locuri/ ședințe cafenele antologii”), taciturn, incapabil de-o alipire socială, suspendat într-o dramatică indeterminare: „Sînt un om tăcut, nu aparțin nimănuia./ Spuneți-mi asta femei/ ce zilnic vă ștergeți de zidul casei mele” (**Ibidem**). Drept martori ai acestei condiții insolite, greu suportabile, sănătă invocate – nu se putea altminteri – lucrurile din preajmă, invitate, duios persiflator, la o însuflețire și la un sir de activități ce ar sublinia prin contrast devitalizarea și abulia făpturii auctoriale care și plînge de milă la tonalitatea înaltă la care lacrima se preschimbă în metaforă. Seduse astfel, obiectele compun o veritabilă societate ce-o înlocuiește pe cea umană, o societate sensibilă, comprehensivă, compasională. Magiștri precum Bacovia, Cesar Vallejo, Paul Celan (ultimul citat într-un motto) se află în apropiere, gata a primi un nou membru în confreria lor de un patetism sofisticat și de-o sofisticare patetică: „Așa că n-o mai lungiți/ spuneți-mi odată că sănătă al nimănuia./ Chiar tu cămașă/ bleastămă-mi gîțul ce te amenință/ cu jegul tău omenesc/ cu reacredința viscerală./ Tu mașina mea de scris desprinde-te/ de jigărите-mi falange/ și du-te prin birturi să mesteci pînă cu dintii tăi de acumă proscrisi” (**Ibidem**).

Sacrificîndu-se prin abdicarea de la prerogativele unor țeluri pretențioase, ale unor ambiții ori deziderate impozante, „omul de prisos” ilustrează o paradoxală demonie mîntuită. Revanșa sa nu se așează pe tărâmul Răului, ci, aşa cum am văzut, pe cel al reabilitării obiectelor și ființelor desconsiderate, văguite, învinse. Poetul se străduiește a alcătui un epos al anodinului, a înscrena un senzațional al banalității moralmente reciclate, introduce într-o „metafizică a cotidianului” (N. Manolescu).

Se articulează astfel gesturile unui protocol în care factorii prozaici, obiectele ponosite, truismele existenței celei de toate zilele se oferă unei tulburătoare conotații. O lumină de *dincolo* pătrunde în încăperile știute, își aşterne enigma peste viețuirea noastră aridă, fertilizând-o într-o poezie. „Nesfîrșit”, „absurd”, „nimic sigur”, „nu vom ști niciodată”, sunt cuvinte și sintagme prin care infinitul se strecoară în finit, tainica inaparență sparge fastidioasa aparență: „aceeași zi nesfîrșită/ cu ceai și puțină slănină și multă uitare/ cu telefoane primite și date/ reverențe absurde/ în pragul ușilor ce se deschid/ fără să fie vorba de nici o plecare/ pentru că fațadele caselor/ nu conduc la nimic sigur/ iar paharele uitate pe mese/ după ce toți s-au dus să se culce/ imprimă spațiului un aer/ pe care nu-l vom ști niciodată” (**O după-amiază în europa după ploaie**). Precum într-un soi de tandră profanare, autorul celebrează ceea ce nu s-ar fi cuvenit celebrat: „viața volatilă clandestină/ în obscuritatea cinematografelor/ în sălile astmatice ale/ bibliotecilor publice/ în golul de beton al stadionului” (**ibidem**). Sub pana lui C. Abăluță, nu o dată detaliile se dilată enorm, imprevizibil, pînă la a exercita o insidioasă, lentă teroare: „îmi dau seama/ crăpăturile lentilei ochelarilor/ sănt drumuri lungi pe care nu le pot învinge/ într-o singură viață” (**ibidem**). Se impune un amestec de calm încordat și de „angoasă leneșă” (V. Ierunca): „ploaia merge înainte/ stropii mari împroașcă ferestrele/ călătoresc prin tot orașul ori numai/ pe anumite străzi/ uneori sănt atât de rari încît/ între ei încap nașteri și morți” (**Poem refuzat**). La rîndul său, clipa, detaliu al timpului, se vădește capabilă a se amplifica într-un fel catastrofic: „dar acest fel de a umple paginile cu nimic/ acest despotism al clipei răstoarnă/ toate plăsmuirile” (**ibidem**). Consecința e de-o importanță deosebită în configurarea viziunii. Dacă la o

primă privire cultura lucrurilor modeste, a existențelor neluate în seamă, a „bagatelelor” ne orientează spre ceea ce în poezia franceză modernă s-a numit microrealism (manieră detectabilă la Francis Ponge ori la Jean Follain), o scrutare mai susținută descoperă abisuri ce dău amețeală, în străfundul căror licăresc misterele ultime. Perspectiva se largescă enorm. Perpetua incongruență a realului cu idealul sugerează un sfîrșit iminent al tuturor celor ce ființează, dar proiectat pe infinit: „Nu-i vorba numai de cuvinte aici/ e poate dreptul la colb al cărnurilor ultragata/ cutia de scrisori nu îți naște urmași/ mereu o distanță rămîne neacoperită” (**ibidem**). Cele mai obișnuite percepții devin preteze ale unui hazard oracular: „libertatea mea/ caută să se recunoască/ în pata de pe mîna unui străin/ poate doar o veche arsură de țigără/ acum calmă ca o limbă moartă” (**ibidem**). Disjungem astfel stratul evident cel mai profund al acestui lirism de-o iluzorie simplitate, de un ingenuu-viclean prozaism, purtător de sarcini transcendentă.

Cu toate că are parte de-o recunoaștere anevoieasă, credem că din pricina jocului îndrăzneț cu insignifiantul, cu inaparența, cu inutilitatea (figuri ale smeririi reflexe) pe care-l practică, precum și a retoricii întoarse spre interior, părelnic sugrumate în melancolicul său rafinament, Constantin Abăluță ne apare neîndoienic ca unul dintre cei mai importanți poeti pe care-i avem în prezent. Nominalizarea d-sale pentru premiul Eminescu ar fi binemeritată.

Constantin Abăluță: **Despre viață și dispariția broaștelor mele țestoase**, Ed. Vinea, 2004, 394 pag.

Un manifest

Versurile lui Adrian Alui Gheorghe ilustrează un fenomen încurajator al poeziei noastre de azi, care s-ar putea amplifica. Obosită de povara neagră a angoaselor, de goana după originalitatea cu orice preț, ajunsă la o saturare a rafinamentelor, aceasta s-ar putea întoarce înapoi, către energiile primordialității. Așa-zisul postmodernism, față machiată a modernismului pentru a nu i se vedea pe scenă ridurile, s-ar putea să facă loc unor viziuni regeneratoare. O asemenea experiență ne-o propune Adrian Alui Gheorghe. Asociind în textele d-sale generoase gravitatea și lăudul, meditația și persiflarea, poetul le infuzează o vitalitate temperamentală, o decizie care le îngăduie a se revârsa într-un flux tumultuos care dă impresia a trece cu ușurință peste barierele convenționale. Fără sfială, prototipul eului liric adoptat e demonul romantic. Stihurile românului par a relua elanul lermontovian: “Eu sănț îngerul căzut, mă pu-teți pipăi,/ dacă este puțin vînt puteți să-mi zăriți aripile/ frînte zbătindu-se sub piele ca amintirea/ pe cerul frunții. Vă vorbesc prin supraviețitorii/ dezastrelor interioare,/ vă vorbesc prin îndrăgostitii care au greșit cerul” (Îngerul căzut). Dar autorul local îi acordă venerabilului personaj o costumație adusă la zi, plebeiană. Bardul își altoiește rădăcina luciferică cu o mlădiță a revoltei sociale: “E adevarat, am spus eu, poezia e luxul săracilor” (**Poetul bătrîn își declamă faima**, 2). Nu fără a adăuga un sarcasm specific: “Dumnezeu face toate lucrurile frumoase, poetii vin doar și pun hoște semnătura” (**ibidem**). Spre a notifica în alt loc că se formează cozi la Apocalipsă, pîinea ca și poezia revenindu-le doar celor sătui. Să fie aici o aluzie la

gloria unor barzi cărora li se recunoaște meritul în exces? Cu alibiul unui “complex”, autorul se refuză unor precizuni: “mă văd nevoit să dau afară un bîlbîut de complex care îmi interzice să-i strig pe oameni pe numele lor prenatale” (**Antiteze**). Un ditiramb încinat înjurăturii se dezinfecțează printr-o aderență programatică la atitudinea rebelă: “Să înjuri tot. Să înjuri cum. Să înjuri ce. Să vezi înjurătura trecînd prin cameră deschizînd fereastra și plecînd să ia în răspîr lumea să o înghesue îintr-un colț și s-o înjure mai departe./ Dumnezeii tăi de lume!/ Dumnezeii tăi de floare! Dumnezeii tăi de apă, de cer, de nor, de pasare...!” (**Du-te-n pînțecele mă-tii de hoit**). De remarcat că recuzarea prezentului cuprins de dezagregare e însotită, precum de o reacție antientropică, de evocarea vibrantă a unui univers incipient, crud la rîndul său, însă posedînd o forță de care am mai avea nevoie în continuare. E un univers obiectiv, care ar putea spulbera egocentrismul conștiințelor contemporane, lumea aceasta “în care toți se cîntă pe ei însiși/ se pictează unul pe altul se spionează și chiar/ putrezind în cădere nu uită nimic din orgoliosul/ moment al nașterii” (... Si femeia a creat bărbatul). Barbaria începuturilor include o salutară sănătate chiar în secvențele săngeroase ale devenirilor. Aerul e o rană, soarele se naște în zori ca un făt însingerat de dinții mării, rana gurii mușcă rana măru-lui, rana limbii se asociază cu apa rănită, pe urmele poetului se ațin numeroase jivine care vor să-l sfîșie spre a-și umple burțile: “Prin rana sufletului se scurge,/ vai,/ fără întoarcere/ trupul” (**Vînătoarea**). Organicitatea carnală se extinde peste tot. Sînt descoperite “resturile de la conceperea ideii/ bucăți de piatră și bucăți de carne/ resturi de la crearea morții” (**Paznicul ploii**). Abstracțiile dobîndesc un înveliș trupesc, geometria avînd un “sînge fierbinte”. Cu toate acestea imaginea unui Dumnezeu care păstrește